

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 25 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroško ulico št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Savinjska železnica.

Naši liberalni Nemci imajo sicer malo vere, ali dveh členov držijo se v svoji veri vendar-le vsi, brez izjeme. Prvi je: Nемеc je gospod in drugi: Brez nemščine ni življenja. Zato pa, kjer koli vidiš Nемеca, tam ti on že zapoveduje in kar koli oživi v naši deželi, tam ti tiščé nemščino naprej, kakor da brez nje ni ničesar pri nas mogoče. Štajarski deželni zbor ne stori za naše kraje veliko in kedar stori kaj, ni mu toliko za naše kraje, kolikor za svoje, nemške verske člene. Bog zna, da se je nemška gospóda v Gradci odločila le težko za Savinjsko železnico, ali iz lepa ni ji bilo mogoče, da se je izogne. Brž pa se tudi že pokaže, da ona tega ne stori drugače, kakor na podlagi le-onih verskih členov. Pri stavbi železnice ne dobi kateri izmed slov. poslancev, ampak hammer-amboss, dr. Schmiderer, ima v imenu dež. odbora prvo besedo pri vsem delu, tedaj tudi pri napisih, ki jih je treba na postajah. Le-ti pa so torej tudi le nemški, samo svarila so slovenska.

Lahko si mislimo, da je to razburilo tamošnje slov. ljudstvo, občine so pa tudi glasno ugovarjale zoper to pri dež. odboru. Zastonj, slov. napisi bi bili na poti, tako modruje hammer-amboss in za njim ves deželni odbor. Zadnji četrtek je bila pa vsled tega precej huda vojska v dež. zboru. Poslanec Vogel je imel poročilo o novi železnici Celje-Šoštanj-Velenje. V dež. zboru so bili določili, da sme vsa železnica priti na 2,700.000 gld., kakor pa kaže površni račun vseh stroškov za-njo, bilo bi jih za 30.000 gld. manj. Poročevalec torej nasvetuje, naj sestavi dež. odbor natančen račun o vsem delu, dež. zbor pa naj vzame poročilo »na zadovoljno znanje«. V tem pa se vzdigné slov. poslanec, dr. Lipold ter pravi: Kakor smo se tudi na slov. Štajarji, posebno v Savinjski in Šaleški dolini, veselili nove železnice, vendar pa sedaj, ko je zvršena, naše veselje ni popolno; prav neljubo — naj ne rečem ostreje besede — zadela

nas je mala dobrohotnost dež. odbora, ki se ni spómenil enakopravnosti slov. jezika ter je dal napise pri postajah narediti le v nemškem jeziku. Ljudstvo v Šaleški dolini si je želelo slov. napisov, to nam kaže jasno sklep okr. zastopa v Šoštanji, saj je podjetnikom v svojem času obljubil 10.000 gold. samo pod tem pogojem, da bodo vsi napisi dvojezični. Oni bi bili to gotovo tudi storili, a najvišji deželni upravi se je zdelo za malo biti pravični ter napraviti napise tudi slovenske na železnici, ki gre izključljivo po slov. ozemlju. Odgovor dež. odbora na prošnje občin pa je bil na ravnost žaljiv in je med ljudstvom pouzročil hudo nevoljo.

Na dalje pa še imamo Šaleščani, posebej se Velenjci pritoževati se zoper visoko voznjino na novi železnici. Poprej nismo več plačevali za blago na vozeh, kakor sedaj na železnici; na robe manj. Ako ostane voznjina taka na železnici, potem ne bode za-njo veliko dela. Kar se tiče voznje za osebe, moram opomeniti, da so na-nji le mešani vlaki in toraj prav mudni. Človek se pelje 2³/₄ ure v Celje, v vozu pa pride v dveh urah tje! Po vrhu pa je še voznja draga, sila draga. V novem času je sicer nekaj nižja, ali le za silo. Jaz si torej dovoljujem dež. odbor prositi, naj dela pri južni železnici na to, da se zniža po celi novi železnici voznjina, posebej pa še za Velenje, na način, kakor je to pri voznji iz Maribora na Ptuj, kjer se račun daljava na ravnost, ne pa skozi Pragarsko.

Deželni odbornik, dr. Schmiderer, torej tisti, ki ima vso to zadevo na svoji vesti, odgovarja na to: Nemške napise so želela mesta pa tudi več slov. občin. (Klici iz slov. strani: To ni resnica. Katere občine? Imena!) To je v listinah. (Klici: Kje?) Dvojezični napisi bi samo motili. (Slov. poslanci: Koga? Zakaj?) Vsi obč. načelniki so bili v pričo, ko se je o tem govorilo in nihče ni črnil o napisih besede. (Slov. poslanci: To lahko, saj ni nihče mislil, da bi še bilo treba.) Gg. zastopniki slov. Štajarja tedaj ne gledajo toliko na potrebe ljudstva, kolik-

kor na vprašanje o jeziku. — Tako tolče hammer-amboss. Gospod dr. Iv. Dečko pa mu ne ostane dolžan odgovora. On pravi, da se razvije nova železnica še le tedaj dobro, ako se potegne doli na Kranjsko in gori na Koroško. Kjer teče sedaj železnica, tam pa so Slovenci in njih ne kaže žaliti; nemški jezik se zato ne prezira, če so napisani nemški in slovenski skupaj. Svarila so v obeh jezikih, čemu bi ne bile tedaj tudi postaje v obeh? Prvi zastopnik dežele, dež. glavar, je nadalje odgovoril v Velenji na pozdrav neke občine: naj ljudje manj pijó, več pa delajo! Tak odgovor na prijazen pozdrav je mogoč le pri turskem paši. Zoper njega mora se izreči z vso resnobo.

Baron Hackelberg naseka jih proti g. dr. Dečku blizo tako-le: Na Spodnjem Štajarskem živijo tudi Nemci. Slovenci njim nočejo priznati enakopravnosti (ujé! ured.), kajti v večih občinah ne najde človek nemških napisov. Kedar so vojaške vaje, treba je nemških napisov. Če se torej Slovenci postavljajo tako na zadnje noge . . . . (Velik krik na strani slov. in kons. poslancev). Hackelberg se na to izgovarja, da mu je ta beseda le ušla (?) ter da ni hotel žaliti slov. poslancev, zatem pa nadaljuje: Če slov. ljudstvo tirja slov. napise na železniških postajah, naj pustijo tudi nemške napise v občinah.

Dobro je odgovoril na to g. baronu poslanec M. Vošnjak, a baronu sta prišla na pomoč dr. Starkel in dr. Kokošinek, oba pa tako, da bi bila storila bolje, ko bi bila dela jezik za zobe. Slabo zidovje se ne podpre s sibovjem, vendar pa nam ni treba, naj še dostavimo, da je gospóda v deželni hiši vsprejela poročilo o tej železnici — »na zadovoljno znanje«.

Cerkvene zadeve.

Janez Kramberger, župnik Vurberski.

Zadnja pot. — Rajni gospod so bili svojih križev celo veseli in kakor je razvidno iz njihovega pisma, so se Bogu za poslani težave še pristréno zahvalili. Tisto nedeljo, ko so rajni gospod na odru ležali, smo brali v cerkvenih molitvah opominj sv. Pavla: »Bratje, podajte život svoj Bogu v prostovoljno daritev«. Rimlj. 12, 1. Taka prostovoljna daritev je bila lepa krščanska smrt bogoljubnega župnika Janeza Krambergerja. V ponedeljek, dne 11. januarja se je zbralo v Vurbergu 14 duhovnikov, da bi svojega ljubljenega sosedu in duhovskega brata v molitvah Bogu priporočili in spremljali na zadnji poti. Za slovo so jim predigovali prečastiti gospod stolni župnik in dekan Mariborski, njihov nekdanji bogoslovski učitelj, mil. gosp. Jakob Bohinc, ki so svoje besede tako sklenili: »Rajni gospod so cvetlice ljubili in so radi z njimi hišo božjo lepšali. Sami so pa bili med pisanimi cveticami najlepša lilija, ki je tudi v zimskem času lepo belo cvetela v svoji deviški nedolžnosti. Zato se je pa ljubi Bog sam zadovoljno ozrl na zalo cvetlico na Vurberskem hribčku in je ukazal angelju smrti: Pojdi v prijazni vrtec Vurberski in presadi belo lilijo iz doline solz in bolečin semkaj v nebeško veselje, da cvete v mojem rajnu na vse večne čase!« Faranov in tudi sosedov se je zbralo silno obilo. Veliko je bilo žalovanje po rajnem zvestem dušnem pa-

stirju in je bilo vsem prav očitno, da so spoštovali in ljubili pošteni Vurberžani svojega dušnega pastirja prav iz vsega srca.

V družbi svojih duhovnih tovarišev so rajni gospod radi katero nedolžno pesem zapeli; najljubša jim je pa bila sledeča Virkova:

Zadovoljnost.

Eno rož'co ljubim,
V mojem srcu spi;
Koder grem, me spremlja,
Meni se smeji;
Dom nje pri otrocih
In v nebesih je,
Srca zadovoljnost
Rož'ci je ime.

Preljubi rajni prijatelj! Jokajoč sem pero namočil, da bi vsaj na kratko popisal Tvoje bogoljubno, lepo življenje. Zdaj pa, ko sem spis skončal, se mi je srce pomirilo. Res izgubil sem svojega najboljšega, starega, zvestega prijatelja, in to boli. Tolaži me pa misel, da to prav za prav nisem zgubil, ker si zdaj, kakor trdnil upam, že v hiši Očetovi, in vem, da me tam pozabo ne boš. Izprosi mi pri Bogu tako lepo smrt, tako srečne zadnje uro, kakor je Tvoja bila! In Vi, pošteni Vurberžani, katerim sem tolikokrat besedo božjo oznanjeval, opominjam Vas zdaj zadnjokrat: Molite za svojega dušnega pastirja, č. g. Janeza Krambergerja, in Vas zagotavljam, da se Vas bodo tudi oni pri Bogu z neugasljivo ljubeznijo spominjali! Vas, ki ste bili rajnega gospoda pridne ovčice, in nas vse, ki smo bili njihovi tovarši in prijatelji, naj tolažijo besede, ki jih je sv. Janez zapisal v Skrivnem razodenju, 14, 13: »Čul sem glas iz nebes, ki mi je velel: Zapiši, da so zveličani rajni, ki v Gospodu umrjejo. Od zdaj, govori Duh, naj počivajo od svojih trudov, ker njihova dela gredó za njimi«.

Dr. Jožef Pajek.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Barbara pri Vurbergu 4 fl. 74 kr., sv. Ropert v Slov. Gor. 9 fl. 25 kr., sv. Ana na Krémbergu 2 fl. 89 kr., Rogatec 12 fl. 31 kr., Trbonje 24 fl., Gornjigrad 4 fl. 43 kr., Ljubno 15 fl., sv. Francišek Ksav. 7 fl. 40 kr., sv. Lovrene v Slov. Gor. 10 fl., Reichenburg 23 fl. 16 kr., Neimenovani v Mariboru 20 fl. 9 kr.

Gospodarske stvari.

Grah in njegova korist.

(Konec.)

Kjer so tla za plevelj ugodna, je kultura na ozkih gredah bolj priporočati. Na gredah, katere so bolj ozke, se plevelj ložje izpuli, vrhu tega ima setev tudi dosta zraka, vsled katerega obrodi obilen sad in razvije lepše, manj gnjilo stročje. Kjer se pa na brazde (z mašino) seje, mora biti vrsta od vrste oddaljena vsaj 35 cm. Paziti se mora posebno tudi na to, da se vpotrebi samo čisto, nepokvarjeno seme; če je pa seme razjedeno ali pa nepopolnoma razvito, tedaj je tudi rastlina nepopolna ali pa kaki bolezní podvržena.

Ako se seje na široko, tedaj je potrebno 250 litrov, če se seje pa po vrstah, tedaj je pa potrebno samo 180 litrov na hektar.

Da je grah podvržen raznovrstnim boleznim, da so tudi kepri veliki njegovi sovražniki, to je do dobro znano. Temu opomoremo jedino s tem, da kolikor mogoče zgodaj sejemo in mlade rastline, ako se bolezen javlja, z apnom potrosimo.

Ko stroki blizu tál začnejo rumeneti in so tudi